

VLIV NÁVŠTĚVNOSTI CENTRA EKOLOGICKÉ VÝCHOVY NA POSTOJE K OCHRANĚ PŘÍRODY

INFLUENCE OF ATTENDANCE OF ENVIRONMENTAL EDUCATION CENTER ON ATTITUDES TOWARDS NATURE CONSERVATION

Papežová Nikola, Ditrich Tomáš

Klíčová slova: environmentální výchova, evaluace, postoj
Key words: environmental education, evaluation, attitude

Příspěvek se zaměřuje na to, jaký vliv mají environmentální výukové programy na rozvoj postojů k ochraně přírody u žáků střední školy.

Část vzdělávání probíhá formou mimoškolních vzdělávacích aktivit, což platí i pro průřezové téma environmentální výchova (EV). To zaujímá poměrně značný prostor v našem vzdělávacím systému a podílí se na většině vzdělávacích oblastí (MŠMT ČR, 2004). Jednou z možností zapojení EV do výuky je v rámci středisek ekologické výchovy (SEV), která se přímo specializují na tvorbu ekologických výukových programů (EVP) nabízených jako doplněk výuky (Máchal, 2007). Přestože v České republice existuje mnoho EVP nabízených různými SEV, až na výjimky není vyhodnocováno, jaký mají tyto programy reálný dopad na znalosti, dovednosti, hodnoty, postoje a chování žáků (Činčera & Macháčková, 2009). Podle výzkumu Činčery et al. (2009) vyhodnocuje většina poskytovatelů programů EV pouze spokojenost klientů s programem. Tato spokojenost je hodnocena na základě dotazníků, které učitelé vyplňují po skončení programu. Především by ale evaluace měla sloužit k posuzování skutečného přínosu EV.

Výzkumu se zúčastnili žáci střední školy. Ti ve školním roce 2017/2018 navštívili celkem čtyři výukové programy. Jelikož každá třída sdílí mnoho faktorů, které ovlivňují všechny žáky celé třídy, byly kolektivy náhodným výběrem rozděleny na dvě poloviny. Jedna polovina absolvovala EVP a druhá polovina VP s jiným, než ekologickým zaměřením. Tato polovina tak působila jako kontrolní skupina. Data byla získána vyplněním postojového dotazníku před samotným začátkem návštěv a po jejich skončení. Dotazník byl vytvořen modifikací již použitého dotazníku ke zjišťování environmentálních postojů (Papežová, 2017). K vyhodnocení byl použit test ANOVA opakovaných měření s typem absolvovaného VP jako kategoriální proměnnou.

Žáci, kteří absolvovali EVP, sice mírně zvýšili dosažené skóre v postojovém dotazníku, rozdíl však nebyl statisticky průkazný. Protože žádný významný rozdíl nebyl zjištěn ani u kontrolní skupiny, lze konstatovat, že absolvování EVP neovlivnilo průkazně postoje žáků SŠ k ochraně přírody.

Abstract: The contribution deals with the impact of environmental education programs (EEP) on environmental attitudes among secondary school pupils. In the Czech education system the environmental education (EE) is a cross-cutting theme. One of the ways in which EE is implemented is through ecological education centres (EEC). Usually in the Czech Republic, only the satisfaction of clients with the program is evaluated, not its effect itself. The classes participating in the research were divided into two halves completing six educational programs. The first half of the class attended EEP, the second a program with other focal area. Data were collected using a questionnaire administered before and after the programs attendance. The research has failed to demonstrate the impact of EEP on the development of attitudes to nature conservation.

Literatura/References:

- Máchal, A., (2007). *Praktický průvodce ekologickou výchovou*. Brno: Rezekvítek.
- Činčera, J., Kulich, J., Golllová, D., (2009). *Efektivita, evaluace a podpora programů environmentální výchovy*. *Envigogika* 4(2).
- Papežová, N., (2017). *Evaluace environmentálních výukových programů z hlediska tvorby environmentálních postojů*. České Budějovice, diplomová práce, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta.